

de ikke alle Steder virke til fuld Tilfredshed. I de allerfleste Tilfælde bliver det ikke Husmændene, der faa Fordelen, men helt andre, der ikke burde have den.

Jeg har anført alt dette for at vise, at der i Virkeligheden ikke er Brug for en Ekspropriationsbestemmelse i al Almindelighed, saa længe der udbydes saa mange Tønder Hartkorn i frit Salg. Der er ogsaa en anden Ting, man maa huske paa. Lad os sige, at en Mand sidder med 150 Tdr. Hartkorn. Hvis man saa eksproprierede 20 Tdr. Land af hans Jord, kunde det ikke gaa an at sige: Saa meget er denne Jord værd i Forhold til, hvad al Jorden, der tilhører den nævnte Mand, koster. Hvis Gennemsnitsprisen da bliver 500 Kr. pr. Td. Land, begaar man en Uret, hvis man kun giver Manden 500 Kr. for hver af de 20 Tdr. Land. Man maa nemlig huske paa, at Manden fremdeles har en død Kapital staaende i sine Bygninger, og den beløber sig til mellem 2 og 300 Kr. pr. Td. Land. Naar han mister en Del af sin Jord, har han ikke Brug for de Bygninger, han havde i Forvejen. Man maatte derfor ved Vurderingen tage Hensyn til Bygningerne, der repræsenterer ikke saa lidt. Det, der gør, at Husmandslodder i de fleste Tilfælde ikke blive billige, er netop dette, at naar man køber et Stykke Jord og skal bygge derpaa, kan det aldrig blive en billig Ejendom. Jeg læste forleden Dag i et Blad, at Edison havde gjort en Opfindelse, hvorefter man kunde opføre Arbejderboliger uhyre billigt. Det var at ønske, at en lignende Opfindelse kunde gøres med Hensyn til de Bygninger, der skulle rejses paa et Husmandsbrug.

I § 3 bestemmes det, at den paagældende for at komme i Betragtning skal have ernæret sig som Landarbejder i de sidste 6 Aar, dog skulle Afbrydelser, der tilsammen ikke have strakt sig over 2 Aar, ikke komme i Betragtning. Adskillige ærede Talere have talt stærkt imod denne Bestemmelse. Om det nu skal være 6 Aar eller noget andet, skal jeg ikke sige noget om, men jeg tror, at hvis vi ikke havde en saadan Bestemmelse, vilde man i høj Grad forurette Landarbejderne, som man dog særlig skulde gavne ved denne Lov. Vi maa huske paa, at det Beløb, der bliver stillet til Raadighed fra Statskassens Side, er begrænset. Hvis det var ubegrænset, var det en anden Sag. Men jeg tror desuden, at flere have en forkert Opfattelse af Husmændenes Forhold, at den Opfattelse ikke er saa lidt raadende hos mange i vore Købstæder, at det at være

Jorddyrker er lige at løbe til. Det er en ganske forkert Opfattelse, thi der kræves sikkert mindst lige saa megen Intelligens for at blive en dygtig Husmand som for at passe sine Sager som Tjenestemand indenfor de forskellige Væsener. Hvis det var saadan i al Almindelighed, som det er blevet omtalt, at en hjemvendt Amerikaner med 6—700 Kr. paa Lommen eller en Mand fra Købstaden, der fik Lyst til at anvende 4—500 Kr. til at gøre et Forsøg paa at blive Statshusmand, straks kunde gøre Brug af denne Lov, vilde det i de fleste Tilfælde blive til stor Skade ikke alene for vedkommende selv, men for Sagen i al Almindelighed.

Til Slut vil jeg sige et Par Ord, som i og for sig ikke komme selve Loven ved, og som maaske ogsaa ere unødvendige. Jeg vil gerne rette en Henstilling til Kommissionerne—vi have jo Repræsentanter for disse her i Tinget, vi have vel nok 4 Formænd—, om de ikke kunde føle sig forpligtede til at vejlede de vordende Husmænd med Hensyn til deres Bygninger. Der har blandt Arkitekterne været en Konkurrence for at fremskaffe ikke alene det mest praktiske, men ogsaa det arkitektonisk kønneste Projekt, og dette sidste Hensyn bør ikke lades ude af Betragtning. Vi have Ord for her i Danmark at have overmaade mange skønne Landskaber, og det er temmelig sikkert ogsaa rigtigt, men disse Steder kunde blive endnu skønnere, om der paa Husmandslodderne opførtes Boliger, der med praktisk Indretning og Billighed, hvad de naturligvis først og fremmest skulde være i Besiddelse af, forøgede Skønhed og Ynde.

Pedersen-Nyskov: Det gælder ikke alene om, at de Love, der vedtages, ere gode, det gælder i lige saa høj Grad om, at de administreres godt. Der er ingen Tvivl om, at der af en i og for sig mangelfuld Lov ved en dygtig og forstaaende Administration kan udbringes noget godt, medens paa den anden Side en god Lov til Dels kan ødelægges af en uvillig Administration, der forkvakler dens Mening. Derfor er det ret naturligt, at der under disse Forhandlinger er fremkommet ikke saa faa Indvendinger mod den Maade, hvorpaa Loven er gennemført, og til dem vil jeg gerne gøre nogle Bemærkninger.

Det ærede Medlem fra Fredensborg (Johan Knudsen) fortalte en Historie, som jeg for øvrigt har hørt mange Gange før, om, at den, der ønsker at sælge Jord,